

Столична община

Входящ №

СОА25-ВК66-5786

Регистриран на 10.07.2025

За проверка: <https://sofia.bg/registry-report>**СТОЛИЧНА ОБЩИНА**
СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ1000 София, ул. Московска № 33, тел: 93 77 591, Факс: 98 70 855, e-mail: info@sofiacouncil.bg, www.sofiacouncil.bg**ДО****Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ****ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТОЛИЧНИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ****ДОКЛАД**

От Ивайло Йонков, Иван Сотиров, Вили Лилков, Симеон Ставрев, Веселин Калановски –
общински съветници

Относно: Финансиране на общинските многопрофилни болници за активно лечение за осъществяване на дейности по продължително лечение след проведено активно лечение на възрастни хора и лица с медико-социални проблеми извън обхвата на задължителното здравно осигуряване

УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Демографските промени са в основата на формирането на една нова обществена реалност, пред която са изправени обществата на Европа и България в частност. Очертаващата се трайна тенденция на застаряване на населението и прогресивното нарастване с всяка изминала година на процентния дял на възрастното население е процес с изключително значение и влияние за бъдещото програмиране в обществените услуги, тъй като засяга сфери с висока степен на значимост. Нарастващият дял на възрастното население води след себе си го по-големи разходи в сферата на публичните финанси, в т.ч. в частта за здравеопазване и дългосрочни грижи.

В демографски план застаряването на населението е необратим процес и затова отговорът на това предизвикателство трябва да бъде към прилагане и развитие на интегрирана политика, насочена към инвестиране в повишаване на качеството на човешкия капитал, в т.ч. услугите за възрастните хора.

България е една от най-бързо застаряващите държави в света. По данни на НСИ, в края на 2023 г. лицата на 65 и повече навършени години в страната са 1 530 909, или 23.8% от общото население. В сравнение с 2022 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.3

процентни пункта. Процесът на застаряването на населението води до повишаване на неговата средна възраст, която от 40.6 години през 2002 г. нараства до 45.2 години в края на 2023 година. Средната възраст на населението в градовете е 44.4 години, а в селата – 47.5 години.

Въпреки, че в регионален аспект област София (столица) е с най-нисък дял на лицата на 65 и повече навършени години, в сравнение с другите области на страната, тя също следва общата тенденция на нарастване на броя на възрастните хора. По данни на НСИ към 31.12.2023г. постоянното население на гр. София е 1286965 души, от които над 65 години са 247474 души, или 19,2 % от постоянното население.

Коефициент на възрастова зависимост (относно старшите възрасти), който показва броя на лицата на възраст 65 и повече години на 100 лица от населението на възраст от 15 до 64 години за гр.София з 2023 г. е 29%.

Това означава, че в момента на 100 жители на гр.София на възраст от 15 до 64 години се падат 29 възрастни лица над 65 г.

Съгласно Прогнозата за населението на НСИ за населението на гр.София през 2050 г. този коефициент ще се увеличи до 37,6%, а през 2090 г. ще достигне 46,5%.

Застаряването на населението на България извежда на преден план патологията на напредналата възраст, за която все още няма развити профилирани медицински и медико-социални услуги в страната.

Възрастните хора са изложени на голям риск от хронични заболявания, полиморбидност, полифармация, социални грижи и свързаните с това здравни ресурси. Анализът на данните получени от собствени изследвания на СЗО, показват висок процент на възрастни хора – около 72.5% страдащи от хронично заболяване, като за хората на възраст над 80 г. този процент се увеличава до 85.4%. Хроничните незаразни болести са преобладаващи и оказват съществено влияние за недееспособността и качеството на живот на възрастните хора. Повечето хора след 65 години са носители на няколко, обикновено компенсирани хронични неинфекциозни заболявания. Още от 40–45 годишна възраст постепенно се натрупват пораженията от такива дълготрайно протичащи болестни процеси като атеросклероза, хипертонична болест, белодробен емфизем, костно-ставни заболявания, увреждания на зрението и слуха и други. Това в по-късна възраст води до сериозни увреждания и болестни състояния, инвалидност и зависимост от грижи. Много от тях могат да бъдат предотвратени, или забавени чрез адекватно лечение и грижи и от средата, която ги поддържа. Подкрепящата среда може да насърчи достойнството, автономността и функционирането.

Ежегодно в болниците за активно лечение в гр. София се извършват над 500 000 хоспитализации, от които над 200 000 при лица над 65 г. или 40 % от всички хоспитализации.

Най-честите причини за хоспитализация при възрастните хора над 65 г. са болестите на органите на кръвообращението (сърдечно-съдови и мозъчно-съдови заболявания, в т.ч. мозъчен

инсулт), онкологични заболявания, болести на костно-мускулната система, травми и др., които изискват по-продължителен период на лечение и възстановяване, който не може да бъде осигурен в болниците за активно лечение, където средният престой по клинична пътека на 1 такъв болен варира между 5 и 7 дни.

Освен това тези пациенти често са с множество придружаващи заболявания и възрастови промени, които определят нуждата от специализирани грижи и наблюдение дълго време след приключване на активното лечение на пациентите. Особено значим е проблемът при пациентите с онкологични заболявания в терминален стадий, тежки и инвалидизиращи заболявания като мозъчен инсулт, инфаркт, големи оперативни интервенции и др. При много от тях са налице съпътстващи социални проблеми, свързани с липса на възможност за осигуряване на грижи в дома от страна на техни близки.

По данни, събрани от болнични заведения за активно лечение, най-малко 5 % от хоспитализираните възрастни пациенти над 65 години се нуждаят след изписването от продължаване на тяхното лечение в структури за дългосрочна грижа (продължително лечение и палиативни грижи), където те да останат до тяхното възстановяване и стабилизиране до степен, позволяваща да се завърнат в своя дом или да получат палиативни грижи, съхраняващи тяхното достойнство. За община София това са над 10 000 годишно, грижите за които в момента се поемат почти изцяло от техните семейства.

Липсата на възможност за продължаване на лечението и грижите след проведено активно лечение води до непълно възстановяване на болните, повторно влошаване на състоянието им след дехоспитализацията, инвалидизация, а нерядко и смърт, която би могла да бъде предотвратена при адекватни последващи грижи.

Анализът показва, че на национално ниво и на ниво София град е налице сериозен недостиг на легла за дългосрочни грижи на фона на много висока осигуреност с легла за активно лечение, които се използват неефективно. По данни на НЦОЗА през 2022 г. в страната има разкрити 41 456 легла за активно лечение при едва 2489 легла за дългосрочна грижа (съотношение 17:1). Съгласно приетата Национална карта на дългосрочните нужди от здравни услуги на Република България в страната трябва да има не по-малко от 5 129 легла за дългосрочни грижи, като за Област София столица е определена потребност от 971 легла за дългосрочни грижи, в т.ч. 806 легла за продължително лечение и 165 легла за палиативни грижи.

В гр. София броят на разкритите болнични легла е 10 712, от които 8990 легла за активно лечение и 513 легла за дългосрочни грижи (съотношение 18:1).

В броя на разкритите 513 легла за дългосрочни грижи са включени 170 легла, разкрити в СБДЛББ с. Искрец, които са специализирани за продължително лечение само на болни с туберкулоза и други белодробни болести.

Реалният брой на общопрофилните легла за дългосрочни грижи остават едва 343, от които

70 за продължително лечение са разкрити в общинските болници в Креиковци, Бухово и Панчарево. Голяма част от останалите легла за дългосрочни грижи в гр.София са разкрити в частни лечебни заведения, в които болните заплащат предоставяните здравни услуги, което ги прави недостъпни за много възрастни хора и техните семейства.

При над 200 000 хоспитализации на пациенти над 65 години в гр.София, от които най-малко 5% се нуждаят от последващо продължително лечение и средна продължителност на лечението 15 дни, са необходими най-малко 413 легла при пълна заетост през цялата година.

Във връзка с това предлагаме Община София да се ангажира с осигуряването на част от необходимия капацитет за продължително лечение на възрастните жители на общината, като се използва наличния капацитет на общинските болнични заведения.

Анализът на използваемостта на наличния леглови фонд на 4-те общински многопрофилни болници за активно лечение през последните 4 години показва ниска използваемост на наличните болнични легла, която варира между 41 и 71% в отделните заведения, при обща използваемост 54 % за всички легла през 2024г. (Табл.1)

Това означава, при разкрити през 2024 г. общо 778 легла за активно лечение в 4-те болници, 360 легла (46% от всички) са били незаети от пациенти през цялата година.

Лечебно заведение	Брой разкр ити легла	Използвае мост на леглата 2021 г.	Използвае мост на леглата 2022 г.	Използвае мост на леглата 2023 г.	Използвае мост на леглата 2024 г.	Незае ти легла 2024 г.
Първа МБАЛ София АД	223	52 %	56 %	56 %	71%	64
Втора МБАЛ - София АД	191	46 %	52 %	49 %	42%	112
Четвърта МБАЛ София ЕАД	75	54 %	45 %	52 %	44%	42
Пета МБАЛ София АД	290	41 %	42 %	43 %	51%	142
Общо легла в МБАЛ	778	46 %	47 %	48 %	54%	360

В същото време е налице висока използваемост на леглата в специализираните болници за долекуване, продължително лечение и рехабилитация, която през 2024 г. варира между 83 и 100% в отделните заведения, при обща използваемост 86 % за всички легла през 2024г.

Лечебно заведение	Брой разкрити легла	Използвае мост на леглата 2021 г.	Използвае мост на леглата 2022 г.	Използвае мост на леглата 2023 г.	Използвае мост на леглата 2024 г.	Незаети легла 2023 г.
СБПР Кремиковци ЕООД	60	100 %	100 %	100 %	100%	0
СБДПР Бухово ЕООД	85	79 %	80 %	80 %	83%	17
СБДПР „Панчарево“	90	68 %	68 %	68 %	83%	29
Общо легла в болници за продължително лечение и рехабилитация	235	79 %	80 %	80 %	86%	46

Следва да се отчете и факта, че в тези 3 лечебни заведения с общ леглови фонд от 235 легла, леглата за продължително лечение са едва 70, а останалите 165 легла са за физикална терапия и рехабилитация.

Анализът на данните показват, че лечебните заведения за продължително лечение и рехабилитация са изключително натоварени и не са в състояние да поемат нарастващите потребности от този вид медицинска дейност.

В същото време в 4-те общински многопрофилни болници за активно лечение съществува значителен неизползван капацитет от болнични легла, който би могъл да се използва за осъществяване на дейности по продължително лечение на пациенти както на същите лечебни заведения, така и на пациенти, провели активно лечение в други болници на територията на общината.

Средният разход за 1 леглоден в болниците за продължително лечение и рехабилитация варира от 53 до 62 лв., тъй като тези дейности не изискват ангажиране на значителни човешки и

материални ресурси, за разлика от дейностите по активно лечение на болни. (Табл.3)

Лечебно заведение	Първа МБАЛ София АД	Втора МБАЛ София АД	Четвърта МБАЛ София АД	Пета МБАЛ София АД	СБПАР Кремикови ЕООД	СБДПАР Бухово ЕООД	СБДПАР „Панчарево“
Среден разход за 1 болен в лв.	1 267,75	1 246,66	940,12	1 896,53	766,32	907,00	702,22
Среден престой на 1 болен в дни	3,82	3,70	3,42	4,37	12,37	17,17	13,10
Среден разход за леглоден на 1 болен в лв.	332	337	275	434	62	53	54

Лечебно заведение	Първа МБАЛ София АД	Втора МБАЛ София АД	Четвърта МБАЛ София АД	Пета МБАЛ София АД	СБПАР Кремикови ЕООД	СБДПАР Бухово ЕООД	СБДПАР „Панчарево“
Относителен на разходите за персонал от общите разходи	70%	78%	78%	57%	72%	87%	79%

По данни на НЦОЗА относителният дял на разходите за персонал (възнаграждения и осигуровки) в болниците за продължително лечение за последните 5 отчетени статистически години варира от 70 до 75 %.

Предложение:

Разпоредбите на чл. 68 от Наредбата за общинските лечебни заведения определят възможността Столична община да финансира лечебни заведения – търговски дружества за изпълнение на национални, регионални и общински здравни програми и проекти, както и за извършване на определени видове лечебна дейност, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, въз основа на договор. Въз основа на това предлагаме да се въведе механизъм на целево финансиране на общинските лечебни заведения – многопрофилни болници за активно лечение за дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, включващи поддържане на капацитет и предоставяне на услуги по продължително лечение след остри и хронично изострени заболявания и хирургични интервенции.

Целевата група пациенти, които да имат достъп до тези услуги са жители на Община София над 65 годишна възраст, нуждаещи се от продължително възстановяване на здравето, и лица с хронични заболявания, изискващи грижи и поддържане на задоволително телесно и психическо състояние.

Целева стойност: 3000 души

Размер на финансирането: 2 365 200 лв.

Финансирането да се осъществява въз основа на договор за финансиране на база брой разкрити болнични легла за продължително лечение и заплащане за 1 леглоден в размер на 60 лв. и планирана 90% заетост на леглата, като 75 % от приходите се отделят за разходи за възнаграждения и осигуровки на персонала.

За целта е необходимо да бъде възложено на всяка от многопрофилните болници за активно лечение в срок до 31.12.2025 г. да разкрие по 30 легла за продължително лечение и да ги осигури с необходимия персонал, гарантиращ присъствие на 1 лекар на редовна смяна и 2 медицински сестри и 2 санитаря на смяна при непрекъснат режим на работа.

Това би довело до разкриване на 120 нови легла за продължително лечение, в рамките на многопрофилни болници за активно лечение, което ще осигури комплексност на грижите и възможност за постоянно наблюдение и контрол на здравното състояние на пациентите. При средна продължителност на престоя на 1 болен 2 седмици (14 дни) това би дало възможност за осигуряване на продължително лечение на около 3000 пациенти.

Това, при 30 разкрити легла и 90% зает капацитет, би формирал годишен приход на всяко от 4-те лечебни заведения в размер на 591 300 лв. или 49 275 лв. месечно.

При относителен дял на възнагражденията за персонал 75 % се формира месечен фонд за възнаграждения на работещите в структурата от 36 956 лв., гарантиращ мотивиращи нива на заплащане.

Лечебните заведения, които имат възможност да сключат договор с НЗОК за изпълнение на клинични пътеки за продължително лечение и ранна рехабилитация, биха могли да формират и

допълнителен приход от дейности в обхвата на задължителното здравно осигуряване.

Ползи и очаквани резултати:

1. Ще бъде осигурена възможност на 3000 възрастни жители на община София да получат достъп до услуги, свързани с продължително лечение след тежки заболявания.
2. Своевременното и качествено продължително лечение ще възстанови и подобри тяхното здраве и ще даде възможност много от тях да се върнат към самостоятелен начин на живот, с което ще намали и директните и индиректни социални разходи.
3. Индиректно ще бъдат подкрепени и семействата на пациентите, които ще могат да запазят своята трудова активност през периода на възстановяване на техните близки.
4. Ще бъде повишена ефективността и финансовата устойчивост на общинските болнични заведения чрез повишена използваемост на наличния леглови фонд и осигуряване на допълнителни приходи от осъществяваната дейност.

С Уважение:

о. Попков

Сотирков

Митов

Гаврев

Николов

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 1 във връзка с ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, Ви предлагаме Столичният общински съвет да вземе решение съгласно приложения към настоящия доклад проект.

ПРИЛОЖЕНИЕ: 1. Проект за решение на Столичния общински съвет

С Уважение:

СТОЛИЧНА ОБЩИНА
СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска № 33, тел: 93 77 591, Факс: 98 70 855, e-mail: info@sofiacouncil.bg, www.sofiacouncil.bg

РЕШЕНИЕ №

на Столичния общински съвет
от 2025 година

За: За одобряване на механизъм за целево финансиране на общинските многопрофилни болници за активно лечение за дейности по продължително лечение на възрастни жители на София

На основание чл. 21, ал.1, т.8 и чл.33, ал.1, т. 2 от Закона за местно самоуправление и местната администрация и чл. 68 от Наредбата за общинските лечебни заведения и във връзка с необходимостта от повишаване на достъпността и качеството на медицинските услуги за възрастните жители на София,

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ РЕШИ:

1. Одобрява механизъм за целево финансиране на общинските многопрофилни болници за активно лечение за предоставяне на услуги по продължително лечение и рехабилитация на възрастни жители на София, като допълнение към текущата дейност на лечебните заведения.
2. Общинските болници да разкрийт в срок до 31.08.2025 г. по 30 легла за продължително лечение
3. Възлага на кмета на Столична община да предприеме действия за сключване на договори с лечебните заведения за финансиране, основано на броя разкрити легла за продължително

лечение (по 30 легла във всяка от четирите многопрофилни болници до 31.08.2025 г.), като стойността за разкриването и поддържането на 1 леглоден е 60 лв. месечно.

4. Определя месечно финансиране за всяка болница в размер на 49 275 лв. лв. (общо 197 100 лв. за всички четири болници). 75% от постъпленията да се отделят за възнаграждения и осигуровки.
5. Възлага на кмета на СО да предприеме стъпки за разкриване на необходимия персонал и осигуряване на условия за постоянен мониторинг и грижа към пациентите.
6. Всяка болница да осигури необходимия персонал (по един лекар, две медицински сестри и двама санитаря на смяна).
7. Възлага на здравните администрации и лечебните заведения да следят и отчетат изпълнението на настоящото решение, като предоставят месечни отчети пред Столичния общински съвет.
8. Средствата по т.4 от настоящото решение да се осигурят от бюджета на Столична община.
9. Решението влиза в сила от датата на приемане му.

Настоящото решение е прието на заседание на Столичния общински съвет, проведено на 2025 година, Протокол № от 2025 година и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

Председател на Столичния общински съвет:

.....

(ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ)

Юрист от администрацията на СО:

.....

(Име, фамилия, длъжност)